

אין עוד מלבדו | ארץ יהוד ומיוחדת

בית שלמה

פרוייקט ה'תשנ"ב נסא ו'הארץ' קדם רגלי אי זה בית אשר תבנו לי ויא זה מקום מנוחתי

פרשת חיי שרה
תשפ"א
 גליון 223
נא לשמור על קדושת הגליון
 נא לא לעיין בו בשעת התפילה וקריאת התורה

לעילוי נשמת
 מורי ורבי יצחק ב"ר יעקב יגן
 הרה"ק רבי חיים אבישלום ב"ר עזרא מו"ר אבי ר' דוד שלום ב"ר שלמה דב הרה"ק רבי שלום מקאמינקא ב"ר יעקב יוסף
 הרה"ק רבי אברהם אזולאי ב"ר מרדכי הרה"ק רבי דוד שלמה מסיראקא ב"ר ירחמיאל - ערבי נחל
 הרה"ק רבי עזריאל מלובלין ב"ר דוב הרה"ק רבי ישכר דוב מבעלזא ב"ר יהושע
 הרה"ק רבי גדליה ב"ר בנימין זאב הרה"ק רבי יהוסף סול' מקאסאני ב"ר צבי
 הרה"ק רבי גדליה משה מזוהעל ב"ר שלמה
 הרה"ק רבי רפאל הכהן ב"ר יקותיאל זיסקינד
 הרה"ק רבי נפתלי מליזענסק ב"ר אלעזר הרה"ק רבי מרדכי ב"ר ישכר דוב מבעלזא

פרפראות בדרך מוסר על פרשת השבוע

יוצא לאור ע"י עמותת "משנה שלמה" כל הזכויות שמורות

לקבלת גליון זה למייל שלחו בקשה ל- MISHNA.SHLEMA@gmail.com | לתרומות והקדשות ולהפצה 052-580-2345

"וַאֲבָא הַיּוֹם אֶל הָעֵינָן וְאָמַר ה' אֱלֹקֵי אֲדֹנָי אֲבָרְהָם אִם יִשְׁפָּךְ נָא מִצְלִיחַ דְּרַפִּי אֲשֶׁר אָנֹכִי הֵלֶךְ עֲלֵיהָ" (כ"ד, מ"ב)

לימוד התורה לשמה וזה מה שנרמז בדבריו של רב אחא יפה שיחתן של עבדי אבות שיחתן לשון שחיה התכופות המורה על ענווה מאשר תורתן של בנים המורה על גאווה כמו שפעמים מוצאים ילדים אומרים אני איש חשוב אתה יודע מי אבא שלי וזהו שנאמר תורתן של בנים דייקא היינו זאת התורה של עצמם בלי התייחסות לתורת האבות וכתוב בספרים הקדושים שמי שהוא עניו ובוטח בה' הקב"ה נותן לו חכמה ובינה להבין ולהשכיל ללמוד את התורה הקדושה ויוכל להיות חכם בתורה ועל זה נאמר די לחכימא ברמיזא שכן לא מוסרים סודות ויהלומים בחינת סודות התורה אלא רק למי שמבין בעניין ובודקים אותו אם הוא מבין רמזים ולכן הרבה גופי תורה נתנו ברמיזה כדי שרק חכמים אמתיים בעלי יראת שמים טהורה יוכלו להוציא גופי הלכות מהרמזים שהתורה נתנה וכן נרמז בפס' הנ"ל ואבא היום היינו שמי שהוא מתייחס אל הקב"ה כאל אבינו שבשמים מקיים הוא את המצוות כדבעי הנרמז במילה היום כמו שנאמר היום אם בקולו תשמעו

רש"י הקדוש מביא את דברי רב אחא "יפה שיחתן של עבדי אבות מתורתן של בנים שהרי פרשה של אליעזר כפולה בתורה והרבה גופי תורה לא ניתנו אלא ברמיזה ניתן בס"ד לבאר דברים אלו על פי הנאמר ראשית חכמה יראת ה' שכן התורה היא חכמה אך לפני החכמה צריך יראת שמים שהבסיס שלה הינו ענווה המביאה לידי אמונה וזה נלמד מאליעזר שבטח בה' באמונה שלימה מתוך ענווה גדולה שכן כמו שנאמר אליעזר הנקרא דמשק אליעזר שדולה ומשקה מתורת רבו ולא נאמר מתורתו שלו מכאן נלמד על התבטלות שלו כלפי רבו אברהם וכן אנו מוצאים ענווה בתפילתו לה' שיעזור לו לבצע את שליחותו של אברהם וכשמצא את רבקה מיד נתן לה את התכשיטים אע"פ שעדיין לא ידע מי היא לפי שסמך על הקב"ה שהצליח שליחותו ואת כל זה צריך ללמוד ולהפנים שכן הענווה והתבטלות לצדיקי האמת קודמת ללימוד תורה שכן מי שאין לו הנ"ל יכול ח"ו להבין מהתורה הקדושה דברים לא נכונים בחינת צדיקים ילכו במ ופושעים יכשלו במ ואלו הם היסודות שעליהם אח"כ ניתן לבנות את שאר הבניין ע"י

"וַיְבָרְכוּ אֶת רַבְּקָה וַיֹּאמְרוּ לָהּ אַחֲתָנוּ אַתְּ הִי לְאֵלֵינוּ רַבְּבָה וַיִּירֶשׁ זָרְעָךְ אֶת שְׂעֵר שׂוֹנְאִיו" (כ"ד, ס')

אצל רבקה נאמר וירש זרעך את שער שנאיו ואילו אצל אברהם נאמר ירש זרעך את שער אוהביו ונשאלת השאלה מה ההבדל בין השניים אלא ניתן לתרץ בס"ד כי אברהם ידע להבחין בין אנשים כשרים לכאלו שלא ע"י צל האילן והמעין כנודע ולכן הברכה אצל אברהם היא להיזהר ממי שעושה את עצמו אוהב אך את רבקה מברך לבן הארמי שהיה רשע וכתוב בספרים הקדושים שרק גוי יכול לבטל ע"ז מה שיהודי לא יכול ולכן רק לבן שהיה גוי יכול לברך את רבקה שכל השונאים בחינת ע"ז והרשעה יתבטלו ממנה ואז נזכה שיהיה ה' אחד ושמו אחד

מנן ההפטרות

"וַיִּחְרְדוּ וַיִּקְמוּ פֶלַח הַקְּרָאִים אֲשֶׁר לְאֲדֹנֵיהֶוּ וַיִּלְכוּ אִישׁ לְדַרְפוֹ" (מלכים א', א', מ"ט)

נכתב כי לאחר שנודע לאדוניהו ולכל האנשים שהלכו להמליך אותו כי המלך דוד המליך את שלמה למלך וילכו איש לדרכו ולכאורה לא היה צריך לכתוב מילים אלו אלא ניתן לרמוז לענ"ד כי דבר זה מורה כי מי שטעה בהמלכת אדוניהו הם אלו שלא שמעו לקול דוד המלך ולא קיבלו את מרות גדול הדור וזהו שנאמר וילכו איש לדרכו כי לכל אחד מהם היה דרך משל עצמו לפי ראות עיניו ולא בדרך של גדול הדור הוא דוד הע"ה

משנת הצדיק הרה"ק רבי צבי הירש הכהן מרימינוב זצוק"ל ז"ע ל' מר חשוון (השנה מציינים את היארצייט ביום כ"ט לחודש יום שבת)

רבי צבי הירש נולד לרב יהודה לייב כץ ולשפרינצא בעיירה דומברובה הגליציאנית התייתם בגיל 10 משני הוריו ובהתחלה נמסר לבן דודו רבי יודל שיגדלו אך הוא לא הצליח לפרנס גם את צבי הירש ולכן מסרו לחייט שיגדלו בתמורה לעורתו במלאכה. בגיל 15 נסע לטרנוב לרבי אברהם משה מפשעווארסק ונמשך לחסידות. רבי משה שלחו לרבי מנחם מרימינוב לקבל ממנו בחסידות. רבי צבי הירש עזב את מלאכתו ונסע לפריסטיק שם התגורר רבי מנחם מנדל, התיישב בבית המדרש והחל באמירת תהילים. החסידים ריחמו עליו ולמדו עמו גמרא עד שראה ברכה בלימודו. רבי צבי הירש ביקש מהגבאים לתת לו מלאכה בשימוש הצדיק וקיבל את מלאכת הסקת התנור בבית המדרש אך לא יותר מזה. פעם הגבאי נעדר מהעיר והרשה לו להציע את מיטת רבי מנחם מנדל. באותו לילה שאל את הגבאי מי הציע את המיטה? הגבאי חשב שרבו רוצה לגעור בו והחל להתנצל שהיה מוכרח לנסוע מהעיר ולכן נתן לבחור מטרנוב להציע. רבי מנחם מנדל אמר לו שמהיום ייתן לו את עבודות הבית ומאו כונה ר' צבי הירש משרת. לאחר שרבו עבר לרימינוב לקח עמו את תלמידו משמשו רבי צבי הירש. בגיל 20 השיאו לבתו של אחד מגדולי החסידים ואף לאחר חתונתו המשיך לשמש את רבו.

רבי מנחם מנדל הורה לגדולי תלמידיו ללכת אחרי פטירתו לרבי צבי הירש. לאחר פטירתו בשנת תקע"ה רצו החסידים להכתיר את בנו רבי נתן לייב לאדמו"ר אך הוא סירב באמרו שאביו צווה למנות את רבי צבי הירש. רבי צבי הירש סירב להתנהג באדמו"רות ונסע לחצר רבי נפתלי צבי הורוביץ מרופשיץ שם ישב לעצמו ועסק בתורה

ובעבודת ה' בהיותו ברופשיץ התאלמן מאשתו או חזר בגפו לרימנוב ונישא בשנית. רבי צבי הירש היה מקושר לרבו רבי מנחם מנדל גם לאחר פטירתו והיה נכנס לציונו אף שהיה כהן.

בשנת תקפ"ז לאחר פטירת רבי נפתלי, עדיין חסיד רימנוב לא מינו ממשיך והעדה התנהלה על ידי זקני החסידים. לאחר שחזר רבי צבי הירש לרימנוב הכתירוהו ואז החל להתנהג באדמו"רות. חסידים רבים נסעו אליו, ואף אדמו"רים היו נוסעים אליו בחסידים. היה בעל חסד גדול ואסף וחילק צדקה כל ימיו. חייו היו מלאים בייסורים. הוא התאלמן משתי נשים ושכל ששה עשר ילדים אך עם כל זאת היה שמח ומקבל את הייסורים באהבה בראש חודש חשוון תר"ז נסע לבקשת בני ביתו לאסוף כסף לצורכי החצר, הם נסעו לרופשיץ, מעליץ, קולבסוב ודז'יקוב. בדז'יקוב הוכיחם האדמו"ר רבי אליעזר הורוביץ על כך שלוקחים את רבי צבי הירש למסע כזה בחורף והורה להם לחזור לרימנוב. בדרכס לרימנוב כשהגיעו לכפר פיעקלא נחלה רבי צבי הירש ונאלץ להישאר בכפר בלילה. בבוקר קם כשהוא קודח מחום, גבאיו מיהרו להסיעו לרימנוב לשם הגיעו בערב שבת, כ"ד בחשוון. רבי צבי הירש שכב בחוליו כשבוע עד שנפטר ביום רביעי ראש חודש כסלו. נקבר ברימנוב באוהל סמוך לרבו רבי מנחם מנדל. דברי תורתו מובאים בספרים: מבשר טוב, בארות המים, דבש השדה ותורת מנחם. צדיקי דורו שבחו אותו מאוד. רבי חיים מצאנז נסע אליו פעם לשבת פרה באמרו שבשבת זו צריך לשהות אצל צדיק הדור. נהג להטיל מס גבוה, מעין "כופר נפש" על העשירים בחסידיו לצורכי צדקה. מנהג זה לא ישר בעיני אחרים מצדיקי גליציה, שחלקו עליו, אבל גם הם הפכו במשך הזמן למעריציו. בין הבאים אליו: רבי צבי אלימלך מדינוב, רבי שמעון מירוסלאב, רבי אליעזר מדז'יקוב, רבי ישעיה אשר מרופשיץ, רבי שלום מקמינקא, רבי זאב פרנקל בעל שו"ת "משיב בהלכה", ואפילו רבי חיים מצנז. גם רבי ישראל מרוזין היה מוקירו מאד, והוא אף בא אתו בקשרי חיתון, נכדו נשא לאישה את בתו של רבי צבי הירש

פ"א התאונן רבי צבי לפני רבו הרמ"מ זצ"ל על זה שבשעת תפלתו יראה בעיניו אותיות ותיבות אש שיוורדים לפניו אמר לו רבו הרה"ק הלא אלה הם הכוונות של האר"י ז"ל ומה תתאונן על זה ענה ואמר הנני רוצה להתפלל בכוונת פירוש המילות בלבד. ע"ז אמר לו רבו הנה דבר זה הוא מדרגה גבוהה שאך אחד בדור זוכה לזה. עוד מספרים על אחד מתלמידיו שהיה חותמו אמת והורה לאנ"ש לאחוז במדת האמת כאשר הוזהרים לאמור "לא תונו איש את עמיתו" (הע' מתחלף בא' באותיות אחה"ע) היינו לא תונו איש את האמת שלו, רק יחשוב היטב בכל דרכיו ובכל מעשיו אם הם באמת לאמתו ואמנם כן עניי ראו אצל אממ"ר שהיה ש"ב ותלמידו איך מסר נפשו על האמת וסבל כל ימיו הרבה מאוד בגלל האמת אשר כה ה' נזהר מלשנות אפילו מפני דרכי שלום ומרגלא בפומי' תמיד מנעורי גדולתי אצל רבינו הרבי ר' הירש נבג"מ אשר כל ימיו הוזהר על בקשת האמת ואיך אוכל לעשות שקר בנפשי אפילו כחוט השערה וע"כ שטמהו וימררוהו בעלי חיצים אשר לא יכלו נשוא את איש האמת והוא ז"ל לא שב מדרכו דרך האמת

דובב שפתי ישנים – ליקוטים מספרים שפחות מוכרים

לקוטי ישעיה על התורה – הרה"ק רבי ישעיה בן משה שמואל גרוס זצוק"ל זי"ע

וַיִּרְץ הָעֶבֶד לְקִרְאָתָהּ וַיֹּאמֶר הַגְּמִיאֲנִי נָא מַעַט מִיָּמִים מִפְּדֶיךָ (כ"ד, י"ז)

עניין של חסד מזה יכול לידע כי היא ממשפחת בית אדוניו אברהם אבל כיון דכתיב טרם כלה לדבר והנה רבקה יוצאת נשאר כמתעתע ופסח על שני הסעיפים משום דאם מתחילה היה שם נערות אחרות ושאל מהן מעט מים ולא נתנו לו ואחר כן יצאה רבקה ושאל ממנה מים והיא נתנה לו אז ידע בודאי שהיא ממשפחת בית אדוניו אבל כיון דהיא הנערה הראשונה כדכתיב טרם כלה לדבר נכנס ספק בלבו דאולי עשו דברי א"א שהיה נשיא אלוקים רושם גדול ופעל על כל העיר לנהוג במדת החסד על כן היה משתאה ההצליח ה' דרכו אם לא כי יוכל להיות שהיא לא ממשפחת בית אדוניו (בי"צ)

וקשה מה היה מסופק בזה כי ראה שנתקיים הסימן א"כ בודאי היא האשה שהוכיח ה' ליצחק ושמעתי בשם הרב הנ' מו"ה משה יחיאל מיכל מעיר זעמער שאמר כן דאיתא בברכות (ו', ע"ב) כל אדם שיש בו יראת שמים דבריו נשמעין ולפי זה כל מי שיש בו יותר י"ש דבריו נשמעין ופועלין על יתר בני אדם למשל מי שיש לו רק מעט י"ש דבריו נשמעין ופועלין רק על בני ביתו בלבד לשמוע בקולו ולעשות כמעשהו ואם יש בו י"ש עוד יותר אז דבריו נשמעין ופועלין גם על משפחתו ואם יש בו עוד יותר י"ש אז דבריו נכבדים ונשמעין ופועלין על כל בני העיר והנה זאת ידוע כי אברהם אבינו ע"ה היה עמוד של חסד א"כ בודאי בבית אבי' נטע זה המדה של חסד וזה הסימן היה ג"כ

וַיִּצְחָק בָּא מִבּוֹא בְּאֵר לַחַי רְאִי וְהוּא יוֹשֵׁב בְּאֵרֶץ הַנֶּגֶב – וַיֵּצֵא יֶצְחָק לְשׁוֹחַ בְּשׂוּדָה לְפָנֹת עָרֵב (כ"ד, ט"ב – ס"ג)

להתעורר בלבו לא תוהו בראה כו' אך ביען שהיה ירא לעשות איזה מעשה בפועל לזאת יצא לשוח בשדה ולהתפלל להש"י שיעזרו בזה ויזמן לו זיווג כי יש שזיווגו בא אצלו ומיד נענה בתפלתו וישא עיניו כו' כי טרם יקראו ואני אענה (מה"ש)

היינו כי יצחק היה שורש לכל היראות שבעולם אף בשב ואל תעשה כמ"ש והוא יושב בארץ הנגב היינו מנוגב מכל המדה לזאת א"א שהכיר את נפש יצחק בזה וידע כי מאד נמצא בו יראה לעשות מעשה בקום ועשה שלח הוא את עבדו לזווג לו זיווג אך באמת מאת ה' היתה זאת כי בא העת שישא יצחק אבינו אשה וגם יצחק התחיל

סגולה לפרנסה – מצות הצדקה

וַיִּיקַח הָעֶבֶד עֶשְׂרֵה גַמְלִים מִגְּמָלֵי אֲדֹנָיו וַיִּלְךָ וְכָל טוֹב אֲדֹנָיו בְּיָדוֹ (כ"ד, י')

מקום לישון כבר יש צורך בבדיקה וזה מה שרבקה עושה ולמדים זאת מכך שכאשר לבן רץ אל אליעזר הוא אומר לו ואנכי פינית הבית ורש"י מפרש מע"ז ומאיפה ידע לבן שיש צורך לפנות את הבית מע"ז לקראת אורח זה אלא מכאן משמע שרבקה סיפרה להם שמצאה אורח הגון שלא עובד ע"ז המבקש מקום ללון וזהו מה שנכתב (פס' כ"ז) ויאמר ברוך ה' אלקי אדני אברהם אשר לא עזב חסדו ובפס' אחריו נאמר ותרץ הנערה ותגד לבית אמה כדברים האלה וניתן לומר איזה דברים אמרה להם את מה שאמר אליעזר בפס' הקודם

ניתן בס"ד להסביר עניין זה שידועה ההלכה כי כאשר רוצים לתת צדקה למישהו צריך לבדוק אם האדם הנ"ל הינו הגון או רמאי שאז אסור לתת לו וזה אמור לגבי נתינת כסף אך לגבי בקשת אוכל צריך לתת מיד גם בלי לבדוק כמו שמובא ביו"ד (רנ"א, ס"י) "מי שבא ואמר האכילוני אין בודקין אחריו אם הוא רמאי אלא מאכילין אותו מיד. היה ערום ובא ואמר כסוני בודקין אחריו אם הוא רמאי. ואם מכירין אותו מכסין אותו מיד"

ונביא אחת מן המעלות בנייתת הצדקה לעני הגון כפי שמובא בליקוטי עצות למוהר"ן זי"ע על ידי צדקה שנותנין לעני הגון, על-ידי זה נתתן קל ממונו וְאֵיךְ נִתְגַּלָּה עַל-יְדֵי מְמוֹנוֹ גִּוְנִין עַלְאִין, שְׁהִים עָקֵר הַתְּגַלּוֹת גְּדֻלַּת הַבּוֹרָא יִתְבַּרַךְ, וְעַל-יְדֵי זֶה מְכַנְיַעִין וּמְשַׁבְּרִין הַקְּלָפוֹת וְהַדְּמִיוֹנוֹת וְהַבְּלָבוּלִים וְהַתְּאֵאוֹת וְהַמְּנִיעוֹת, שְׁמוֹתֵגְבְּרִין עַל הָאָדָם כְּכֹל פַּעַם שֶׁצָּרִיךְ לַעֲלוֹת מִדְּרָגָא לְדְרָגָא, וּמִתְפַּשְׁטִין עֲלָיו מֵאֵד וְאִין מְנַחֲזִין אוֹתוֹ לְכַנֵּס אֶל הַקְּדוּשָׁה. וְעַל-יְדֵי צְדָקָה לְעֵנִי הַגּוֹן מְשַׁבְּרִין אוֹתָם וְעוֹלִין מִמְּדֻרְגָּה לְמִדְּרָגָה עַכְלָק

ודבר זה נרמז בפס' הנ"ל ויקח העבד היינו עובד ה' שהולך לפי רצון ה' עשרה היינו שנותן מעשר לצדקה מגמלי אדוניו היינו שנותן מעשר ממה שהקב"ה גמל איתו לעני הגון למי שהוא מגמלי אדוניו היינו שנותן הצדקה למי שגומל טוב לקב"ה אדוניו ואיך ע"י שאותו עני מקיים תורה ומצוות שבכך הוא נחשב לעני הגון והוא וילך היינו שנותן הצדקה הולך ומצליח בכל אשר יעשה וכל טוב אדוניו בידו היינו שאדם זה כל הטוב של הקב"ה נמצא בידו על אשר מקיים הוא את מצוות הצדקה כדבעי כמו שנאמר עשר כדי שתתעשר וכן מוצאים אנו עניין זה אצל רבקה שידעה גם היא עניין זה ולכן כאשר אליעזר מבקש ממנה לשתות היא נותנת לו מיד בלי לחקור אותו מי הוא ומה הוא כי אוכל נותנים מיד אך כאשר מבקש הוא גם